

LBRIS

We know
books

BRÂNDUȘA VRÂNCEANU

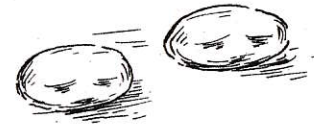
ULTIMUL VAGON

povești de trăit frumos

Ilustrații: Elena Ciolacu

editura
Σοφία

București



Cuprins

<i>Cuoânt înainte</i>	5
Privilegiul de a face un dar.....	7
Nemulțumirea pietricelelor albastre.....	31
Ultimul vagon.....	57
Cearta care n-a mai avut loc.....	87
Muntele-tobogan	109
O lecție usturătoare	137

frați și surori mai mari), apoi, învățătorii, profesorii, duhovnicii – toți, oameni care ne iubesc și care, mai mari și mai înțelepți decât noi fiind, ne pot da sfaturi bune cu privire la drum. Numai să îi ascultăm și să le urmăm sfatul!

Ne mai dăruiește Bunul Dumnezeu și cărțile. Da, da, cărțile! Fiecare carte e o viață în mic, fiecare carte spune-o poveste de viață, din fiecare carte poți învăța ceva important! Ce puteți învăța, de pildă, din cartea aceasta, pe care o țineți acum în mâini? Păi, eu zic că ați putea învăța, bunăoară, care sunt unele dintre cele mai mari primejdii cu care vă puteți întâlni, în călătoria voastră, și prin care anume mijloace le puteți ocoli, ca să nu le lăsați să vă rățăcească printre umbre. Puteți descoperi cum să faceți deosebirea între strălucirea reală a nestematelor și scânteierea mincinoasă a sticlei colorate. Mai puteți afla, de pildă, Cine anume ne așteaptă, mereu, în ultimul vagon al trenului cu care călătorim, în caz că ni se face teamă de neguri sau ne pătrunde gerul până la os...

Sunt și eu împreună-călătoare cu voi în acest tren, dragii mei! Să ne urăm unii altora drum bun, călătorie plăcută, și să ne revedem la capătul ei, mai buni, mai frumoși, mai înțelepți, exact oamenii pe care i-a gândit Dumnezeu, când ne-a pus pe cale...!

Brândușa Vrânceanu



Privilegiul¹ de a face un dar

Lumina focului din bătrânul cămin al și mai bătrânei lor căsuțe strecura ocheade sclipitoare prin întreaga încăpere, dăruind luciri adânci lemnului de mahon al mobilelor grele, și culori aprinse, delicaților bujori de pe tapet.

Întins pe covorul albastru, de Persia (deși, acum, puțin cam spălăcit și tocit de ani), moștenit de la bunici, Simon citea cea mai nouă carte primită în dar de la tatăl său: *Călătoriile lui Gulliver*. Se adâncise așa de mult în lectură, încât, pentru el, nu mai exista nici căsuța, nici orașelul lor liniștit, de munte, cu străzi înguste, deasupra cărora numai vântul și ploaia mai rostogoleau umbre și freamăt, la ora aceea destul de târzie. Practic, nici nu se mai afla acolo, pe covor, între

¹ Privilegiu – avantaj, favoare, drept personal, pe care nu-l au și alții, și care e stabilit sau acordat de un suveran.

fotoliile pe care stăteau părinții lui, citind, la rându-le. Era cufundat în mare, împreună cu Gulliver, ajutându-l să tragă la țarmul liliputean flota inamică din Blefuscu¹. Așa se face că nu auzi puternicele ciocănituri în ușa de la intrare. Și nici nu-l zări pe tatăl lui, cum se ridică, uimit, și cum coboară la parterul în întregime ocupat de mica și cocheta librărie pe care o conducea, să vadă ce musafir le sosește, așa, pe neașteptate, în prag de noapte. Se dezmetici și se întoarse din Liliput doar atunci când în încăpere răsună o voce ascuțită și aspră, o voce pe care o cunoștea foarte bine și pe care, Dumnezeu să îl ierte, n-o plăcea deloc: vocea stră-mătușii Coralia. Adică, mătușa tatălui său. Bătrâna tocmai spunea:

– După câte văd, educația copilului vostru nu s-a îmbunătățit, de la ultima mea vizită. În loc să vină să mă salute, stă acolo, pe covor, și citește, prefăcându-se că nu știe că sunt aici.

– Mătușă Coralia, chiar nu știam, eram foarte captivat de acțiunea cărții! se apără Simon, închizându-l pe Gulliver între copertele cartonate și ridicându-se să o întâmpine, la rândul lui, pe musafiră. Sărut-mâna, bine ați venit!

– Hm... și ce carte e asta, de te poate captiva așa? Cu siguranță, nu una de matematică... pufni, disprețuitor, stră-mătușa, întinzând o mână

¹Capitolul V din *Călătoriile lui Gulliver* de Jonathan Swift.

slabă și uscată spre cartea pe care copilul o ținea la piept și ciocănind cu unghia în cotorul ei.

– *Călătoriile lui Gulliver*, mătușă! răspunse băiatul, înflăcărat. O carte extraordinară, pe care mi-a dăruit-o tata azi.

– Eu nu pot pricepe de ce ți-o fi lăsat bietul frate-meu tocmai ție moștenire librăria, dintre toți copiii lui! Își întoarse vizitatoarea acreala către nepotul ei. Nu ai nici un strop de vână de negustor și nu vei fi în stare niciodată să legi laolaltă două capete de ață! Cum să faci avere, când tu, de îndată ce-ți sosește un transport de cărți, îi dăruiești lui fiu-tău câte un exemplar din fiecare? Mă mir că nu le dai pe toate, gratis, copiilor de prin vecini!

Simon și tatăl lui schimbară, pe sub gene, o scurtă privire amuzată. Din *Gulliver*, primiseră, în ziua aceea, câte un exemplar, tot cadou, și Albert, și Diana, prietenii lui Simon, copiii vecinilor.

– Lasă, tanti, că nu dă librăria faliment din atâta lucru! se apără tânărul librar. Mai mare-i bucuria că le place copiilor să citească. Dar cum se face că ești aici, în oraș, la o oră atât de târzie? Și de ce nu ne-ai anunțat că vii? Te-aș fi așteptat la stația diligenței¹.

¹Diligență – trăsură mare, acoperită, cu care se făcea în trecut transportul regulat de poștă și de călători pe distanțe lungi.

– Să-ți pregătesc ceva de mâncare, tanti Coralia? interveni și stăpâna casei, care se întorsese în cameră, după ce aranjase, în odaia de oaspeți, bagajul musafirei.

– Nu, nu mănânc, am îmbucat ceva la ultimul han la care am poposit. Și nu sunt de părere că a cina de două ori, într-o singură seară, poate fi considerat un act de cumpătare creștinească. În multe locuri de pe pământ se moare de foame, nepoată! Nu, hotărât lucru, voi, aici, nu știți să vă chivernisiți¹ deloc! Risipă, risipă și iar risipă...

Tânăra doamnă a casei nu mai îndrăzni să-și întrebe oaspetele dacă dorește măcar un pahar cu apă, de teamă să nu audă că irosește prețiosul lichid, în dauna băștinașilor din Africa. Așezată pe fotoliul de pe care se ridicase nepotul ei în urmă cu câteva minute, Coralia privi în jur.

– Văd că toate au rămas întocmai ca pe vremea răposatului meu frate. N-ați avut părăluțe să schimbați barem tapetul de pe pereți... deși bine ar fi fost să o faceți. Auzi acolo, bujori! Nu mi-au plăcut niciodată florile astea. Și-apoi, nu mai zăltații² își zugrăvesc bujori pe ziduri. Dacă stau bine și mă gândesc, ai avut și tu cui te izbi³,

¹ A se chivernisi – a-și administra bunurile, veniturile, a-și conduce bine viața.

² Zăltat – scrântit, smintit.

³ A se izbi cuiva – a se asemana cu cineva.

în neam... dădu ea din mână, plictisită. Să nu vă temeți, că nu rămân! Mâine dimineață plec mai departe. Sunt în drum spre Expoziția de Artă din comitatul¹ vecin. Nici nu m-aș fi oprit în oraș, dacă nu s-ar fi îmbolnăvit surugiul². Auzi, acolo, lipsă de organizare și logică, în sistemul nostru de transport: să ai cai de schimb, pentru diligență, dar surugii de schimb să n-ai! Nu știu, zău, încotro merge lumea asta... Simon, ție nu ți-a spus nimeni că nu e frumos să te holbezi³ la oameni?

La masa de prânz de a doua zi, imediat după ce mămica aduse desertul, Simon își ridică spre tăticul ochii încercânați de gândurile de peste noapte.

– Tata... iartă-mă, pot să te întreb ceva?

Bărbatul îi zâmbi.

– Sigur, băiatul tatii! Măcar de-aș ști eu să-ți răspund la toate întrebările...

– E-adevărat ce a spus mătușa Coralia?

¹ Comitat – unitate administrativ-teritorială, în unele țări, condusă de un conte.

² Surugiul – vizitiu care conducea (călare pe unul dintre cai) diligențele, poștalioanele sau trăsurile boierești.

³ A se holba – a se uita la cineva sau la ceva cu ochii măriți de curiozitate, de spaimă etc.

– La ce anume te referi, Simon? Că tanti Coralia a spus multe...

– La... la asta, că... tu o să ajungi sărac, din cauză că-mi faci cadou câte o carte din toate noătățile pe care le primești în librărie...

Hohotul de răs al tăticului răsună în toată încăperea. Mămica trimise spre el o fluturare din gene, abia vizibilă, vrând să îi atragă atenția că Simon nu trebuia să crească în ideea că-și poate permite să râdă de oameni, oricât de ciudați ar fi aceștia. Râsul bărbatului se topi, imediat, între faldurile șervetului de masă din olandă¹, cu care își șterse, în același timp, și un strop de cafea de pe buze.

– Nu, dragul meu, nu-i adevărat! Să știi că bunătatea și generozitatea nu i-au sărăcit niciodată pe oameni. N-a spus și Mântuitorul nostru că „mai fericit este a da decât a lua”²? Sau nu ne spune Apostolul Pavel că „Dumnezeu îl iubește pe cel care dă cu voie bună”³?

– Păi... mătușa Coralia nu citește Biblia?

Șervetul de olandă șterse încă o picătură de cafea îmbibată de zâmbet de pe buzele adultului.

– Ba da, Simon, o citește! Poate că a fost, însă, mai atentă la alte pasaje din ea. Și-apoi, cred că a

¹ Olandă – pânză albă de in, de bună calitate, cu țesătura deasă și fină (adusă, la început, din Olanda).

² *Faptele Apostolilor* 20, 35.

³ *II Corinteni* 9, 7.

rămas cu un dinte¹ împotriva actului de a dărui încă din copilărie, din vremea în care tatăl ei – bunicul meu – a dat aproape pe nimic un colier de turcoaze² pe care și-l dorea ea foarte mult...

– Cum a fost asta, tata? Cui i l-a dat străbunicul?

– Bunicul era bijutier iscusit și avea și un mic magazin în care își vindea bijuteriile, aici, în oraș. Veneau domnițe și cucoane din tot ținutul să îi comande giuvaerice³ sau să le cumpere pe cele deja fabricate și expuse în vitrină spre vânzare. Cu toată faima pe care și-o câștigase și cu toți banii pe care începuse să-i agonisească din munca lui, străbunicul tău a rămas același om bun, luminos și cu picioarele pe pământ⁴ pe care îl știa lumea dintotdeauna. Își conducea chibzuit gospodăria și își creștea frumos cei doi copii, dimpreună cu soția, pe care o iubea nespus. Erau oameni buni și credincioși, sinceri și simpli. Îi cunoștea pe toți cei care locuiau în oraș și cu fiecare schimbase cuvinte de binețe⁵ măcar o dată

¹ A avea un dinte împotriva cuiva sau a ceva – a avea un motiv de nemulțumire, de supărare sau de dușmănie împotriva cuiva sau a ceva.

² Turcoaze – pietre semiprețioase, peruzele.

³ Giuvaerice – bijuterii.

⁴ A fi cu picioarele pe pământ – expresie care înseamnă „a fi echilibrat”, „a fi realist”, „a avea simțul realității”.

⁵ Binețe – salutări (în sens de amabilități).

în viață. Așa se face că nu a trebuit să întrebe pe nimeni cine era fetița cu ochii mari și căprui, cu părul ondulat și castaniu, care începuse a-i vizita, aproape la aceeași oră, zi de zi, magazinul. Știa că pe fetiță o chema Diana și că era mezină¹ familiei V., de pe Strada Castanilor. Cu vreo trei ani în urmă, cei cinci copii ai acestei familii rămăseseră fără părinți în urma unui nenorocit accident feroviar².

– Ce trist, tătice! Ce trebuie să fi fost în sufletele lor! Nici nu vreau să mă gândesc la asta... Dar cum s-au descurcat singuri?

– Sora cea mare, Iulia, care avea pe atunci cam 15 ani, a trebuit să renunțe la studii, să se întoarcă în oraș de la colegiul la care învăța și să-și ia pe umeri greutatea creșterii și educării fraților mai mici. Dacă nu ar fi făcut asta, copilașii ar fi fost despărțiți și preluați de autorități. Cine știe pe unde i-ar fi purtat viața și dacă s-ar mai fi revăzut vreodată! Așa, însă, erau împreună, erau *acasă* și erau fericiți. Iulia îi ajutase să rămână o familie și, cu toate că nu le era ușor din punct de vedere financiar, cu sprijinul micului venit rămas de la părinți, răzbeau³ cumva să se întrețină. Îi mai aju-

¹ Mezin – fratele cel mai mic, într-o familie cu mai mulți copii.

² Feroviar – de cale ferată, în legătură cu calea ferată.

³ A răzbi – a izbuti, a reuși (cu mare greutate).

tau din când în când câteva rude îndepărtate și, prin intermediul preotului din oraș, cu totul anonim¹, câțiva oameni cu inimă bună, printre care, nu de puține ori, se aflase și bunicul. Ei bine, în perioada despre care îți povestesc, Diana, copilul cel mic al familiei V., începuse să vină foarte des în magazinul de giuvaeruri și să privească, minute în șir, cu jind², un colier de turcoaze din vitrina cu șiraguri și salbe³. Multe zile la rând s-a mulțumit să privească și să plece. Însă, după câteva săptămâni, și-a luat inima în dinți și l-a întrebat pe bunicul cât costa bijuteria aceea. „Destul de mult, draga mea!”, i-a răspuns el. „Dar de ce te interesează?” „O, mi-aș dori din toată inima să i-l pot dărui Iuliei! E atât de frumos, de gingaș, peruzelele sunt așa de finuțe, iar culoarea se potrivește exact cu nuanța ochilor ei... Știți, Iulia are cei mai frumoși ochi din lume! Și e cea mai minunată soră de pe pământ! E, pur și simplu, un înger! Noi, toți, ne dorim să o răsplătim cumva pentru că ne-a salvat familia. Și vrem s-o ajutăm, acum, că am mai crescut. Să nu mai fie toate poverile pe umerii ei. Sebastian va merge să lucreze ca ajutor de bucătar în orașul vecin și

¹ Anonim – cu autor necunoscut, neștiut, tănuit.

² Jind – dorință adâncă, poftă (pentru ceva greu de obținut).

³ Salbă – podoabă de purtat la gât.